

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ГОДИНА II.

БРОЈ 26.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 28. ЈУНА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

НАУЧНА ОСНОВА

за православне вероисповедне српске народне основне школе у краљевинама Хрватској и Славонији са једном, две, три и четири учитељске снаге.

Издана наредбом српског прав. народно-црквеног школскога савета од 7. (19.) марта 1892. бр. Ш. С. ^{72.}/_{18.}

ДЕО I.

НАУЧНА ОСНОВА

за православне вероисповедне српске народне школе у Хрватској и Славонији са једном учитељском снагом.

(Наставак.)

III. РАЧУН И ГЕОМЕТР. ОБЛИКОСЛОВЉЕ.

Наставна цел: Умено и писмено решавање рачунских задатака из свакидашњег живота. — Упознавање геометријских слика и телеса и мерење црта и прорачунавање најпростијих геометријских површина и телеса.

A.) РАЧУН.

I. РАЗРЕД.

Развитак бројевā и четири врсте рачуна усмено и писмено са једно- и вишеименованим бројевима од 1—20.

Новци и мере: новчић, четвртак, десетак, форинта, петица и десетица; м (метар) дм (дециметар); кг (килограм); дан, седмица; свитак (табак) и слог (туце — тесте) папира.

II. РАЗРЕД.

Развитак бројевā и четири врсте рачуна са једно- и вишеименованим бројевима, усмено и писмено од 1—100.

Новци и мере: Понављање из I. разреда и двадесетак, ¹/₄ форинте, дукат или цекли, педесетица, стотинарка и цм (центиметар); хл (хек-

голитар) дкг (декаграм); сат, минут, месец, седмице и године, столеће; књига папира.

III. РАЗРЕД.

Даљни развитак бројева, четири врсте рачуна са једно- и вишеименованим бројевима, усмено и писмено до 1000 — Множење с једно- и двобројним множитељем и делитељем.

Новци и мере: Опетовање онога, што се у II. разреду учи, и: хиљадарка; мм. (милиметар); км (километар); q = метричка цента; г (грам), ризма папира и дани године. — Писмене задаће се сваке седмице у школи израђују.

IV. РАЗРЕД.

Четири врсте рачуна са једно- и вишеименованим бројевима и десетичним разломцима. — Познавање простих разломака. — Претварање најобичнијих простих разломака у десетичне. — Решавање рачуна из свакидашњег живота са обзиром на домаће, земљоделске и обртничке прилике.

Сваког месеца једна рачунска школска задаћа.

Новци и мере: Понављање свега, што се у III. разреду учи.

Б.) ГЕОМЕТРИЈСКО ОБЛИКОСЛОВЉЕ.

I. II. и III. РАЗРЕД.

Упознавање праваца. Упознавање углова, троуглова и четвороуглова на стварима.

IV. РАЗРЕД.

Црте, углови, троугли, четвороугли, правилни полигони и круг.

IV. СТВАРНА ОБУКА НА ТЕМЕЉУ ЧИТАНКЕ.

Наставна цел: Младеж се има упознати са најнужнијим реалним знањима и стећи што више конкретних представâ и појмова, изобразити ум, оплемени срце и усавршити говор.

А.) ЗЕМЉОПИС И ПОВЕСНИЦА.

I. и II. РАЗРЕД.

У првом и другом разреду у свези са очигледном наставом упознају се ученици са својим местом рођења и завичајем.

III. РАЗРЕД.

Познавање домовине, полазећ' од места рођења и завичаја у концентричним круговима,

при чему се има особито у обзир узети на жупанију, у којој се школа налази и на околне најближе жупаније. — Најбитнији земљописни појмови. — Кратке слике из повеснице српске и хрватске по читанкама за III. разред.

IV. РАЗРЕД.

Потпуно познавање краљевина: Хрватске и Славоније. — Познавање Аустро-Угарске монархије. — Суседне државе. — Европа. — Облик и кретање земље. — Сlike из повеснице српске и хрватске по историчним чланцима из читанке за IV. разред.

Кратка поука о земаљском уставу, о правима и дужностима грађана, по читанци.

Б.) ПРИРОДНЕ НАУКЕ.

I. и II. РАЗРЕД.

У првом и другом разреду здружена је та настава са очигледном наставом.

III. РАЗРЕД.

Познавање најкориснијих и најшкодљивијих природних производа домовине из сва три царства. — Главни услови човечја здравља.

Главни појави топлоте, ваздуха и воде, све у свези са дотичним предметима у обе читанке.

IV. РАЗРЕД.

Познавање најкориснијих и најшкодљивијих домаћих и иноземних природина. — Главни услови човечјег здравља.

О топлоти, ваздуху, светлости, магнетизму и муњи — О звуку. —

Све ово у свези са предметима за читање.

V. ЗЕМЉОДЕЛСТВО И ДОМОВОДСТВО.

Наставна цел: У младежи се има пробудити воља к напреднијем газдовању и кућарству.

Ова наука спада само у IV. разред — Поучавање у воћарству, вртарству и свиларству уз радње у школском врту. — У колико околности допуштају, поучавање у ратарству и виноградарству према местним потребама.

Женска се младеж има упућивати у повртарству и у најглавнијим правилима уреднога домоводства и то све практично.

(Наставиће се.)

СПОМЕНИЦА

која је стављена у основни камен будуће нове архијепископске, митрополитске и патријарске резиденције у Карловцима, положена дне 18. (30.) Јуна 1892.*)

МИ

ГЕОРГИЈЕ БРАНКОВИЋ

Б. м. православни архијепископ карловачки, митрополит и патријарх српски, његовог цес. и апост. краљ. величанства прави тајни саветник, и краљ. српског ордена св. саве велекрстник.

Дајемо на знање онима, који ће после нас доћи, ово што следује.

Када оно године после рођења Спаситеља света 1690. многобројни српски народ после несрећног обрта рата са Турцима, у којем на позив блажене успомене цесара римског и краља угарског и хрватског, славонског и далматинског Леополда I. Великог уз царску и краљевску војску и Срби у покрајинама негдашње царевине српске учествоваше, своју прадедовску домовину, а именовито Стару Србију оставио, и получивши од истог славног и великодушног владара повластице од 21. Августа 1690. и 20. Августа 1691., под предвођењем свога врховног црквеног поглавара, блажене памети Арсенија III. Чернојевића, Архијепископа Пећског и Патријарха Српског у земље круне Св. Стевана прешао беше у намери, једно да се уклони освети свога крволочнога угњетача, а друго да под моћном заштитом цесара римских и краљева угарских прибере и очува своју снагу за даље ратовање против неверника; и када се промислу Божијем тако свидело, да тај, у ове земље пресељени српски народ овде стално остане: основао је он заједно са својим сународницима, који се још од пређе у тим земљама у не малом броју настанили беху, митрополитску црквену област, којој први

начеоник беше сам Патријарх Арсеније III. Чернојевић, и којој по превишњем решењу од 4. Марта 1695. припадаху епископије и епархије: сремска, темишварска и јенопољска, карлштатска и зринопољска, сегединско-бачка, будимска и столно-београдска, мохачка и сигетска, вршачка, варадска и јегарска.

Доцније се од тих епископија и епархија неке укинуше, а неке из те митрополитске области излучише, а опет с друге стране неке се нове подигоше и опет и од тих неке укинуше.

Патријарх Арсеније III. Чернојевић као начеоник ове митрополитске области не имађаше сталне столице, него пребиваше на изменце у Св. Андрији, и Ковину на острву Ченељу, у Сирчу у Славонији, у ман. Крушедолу и у Сечују у Барањи.

Но после његове смрти би на сабору држаном 7. Јануара 1708. у ман. Крушедолу новопостављеном Архијепископу и Митрополиту Исаји Ђаковићу овај манастир одређен за митрополитску столицу, те остаде то и његовом прејемнику Софронију Подгоричанину.

После смрти овог потоњег би Вићентије Поповић Хаџиловић од Јањева, епископ будимски, дне 25. Априла 1713. за Архијепископа и Митрополита изабран и превишњим решењем од 2. Августа по рим. 1713. за таковога с тим опредељењем потврђен, да му Карловци буду стална архијепископска столица.

Овде у Карловцима, где су се и до овог митрополита више пута расправљала дела српског народа, приреди поменути Митрополит Вићентије за себе скромну резиденцију у кући, која беше подигнута на југозападној страни дворишта.

*) Споменицу ову саставио је г. нар. цркв. и патр. тајник И. Ђирић.

Но после његове смрти, пошто међу тим усљед срећног рата са Турцима год. 1716.—1718. Србија беше потпала под власт цесара римског и краља угарског, буде избором Мојсеја Петровића Архијенископа и Митрополита српског у Београду за митрополита карловачког митрополија карловачка спојена са београдском, и како митрополит Мојсеј тако и његов прејемник Вићентије Јовановић становаху у Београду, али држаху двор и у Карловцима.

Али кад Србија године 1739. на ново потпаде под турску власт, пресели се блажене памети Арсеније IV. Јовановић-Шакабент, Архијенископ пећки и патријарх српски, који године 1737. са многим народом у област краљевина Угарске, Хрватске и Славоније пребегао беше, и који после смрти митрополита Вићентија Јовановића постављен буде год. 1741. за архијенископа и митрополита карловачког, опет у Карловце у резиденцију митрополита Вићентија Поповића, и подиже ту на северном крају дворишта нову и пространу резиденцију, у којој становаше он, а после њега његови прејемници: митрополити Исаија Антоновић, Павле Ненадовић, Јован Ђорђевић, Вићентије Јовановић Видак, и Мојсеј Путник све до год. 1789., кад ова тако звана нова резиденција огњем изгори.

Новоизабрани Архијенископ и Митрополит карловачки Стеван Стратимировић од Кулпина изабран на сабору у Темшвару дне 9. Новембра 1790. заузео по ново скромну резиденцију Митрополита Вићентија, у којој за њиме живљаху архијенископи и митрополити и односно патријарси: Стеван Станковић, Јосиф барон Рајачић — Брињски, Самуило Маширевић, Прокопије Ивачковић, Герман Анђелић и потписани смирени Патријарх.

Но већ се митрополит Стеван Стратимировић од Кулпина одлучио беше, да сагради нову, достојанству митрополита и по-

требама цркве и народа одговарајућу резиденцију, а пошто у изведењу те намере своје наиђе на неуклоњиве препоне, он уздајући се у боља времена и бољу срећу својих посљедника у митрополитском достојанству остави на цел зидања митрополитске резиденције своту од 50.000 фор. бечке вредности као закладу.

Савесним руковањем ове закладе порастао је њен капитал до конца године 1891. на 273.365 фор. 79 нов. а. вр.

И сада под срећном и уставном владавином Његовог царског и апостолско-краљевског Величанства Франца Јосифа Првог, цара Аустројског, краља Чешког и Апостолског краља Угарског, Далматинског, Хрватског и Славонског, под којом је православном српском народу земаљским законима ујемчена аутономија у пословима цркве, школе и на ове односећих се заклада, обзиром на то, што за зидање резиденције у поменутој заклади довољна новчана средства на расположењу стоје, приступио је потписани смирени Патријарх са придоданим му саборским одбором као управом српских православних народно-црквених фондова и заклада извршењу племените намере архијенископа и митрополита Стевана Стратимировића Кулпинског, коме нека је вечита хвала и слава, од цркве и народа за његов велики дар!

Зидање нове резиденције на дворишту, које обухвата простор обе старе резиденције, поверено је закључком саборског одбора од $\frac{23. \text{ Јануара}}{4. \text{ Фебруара}}$ 1892. бр. СС. $\frac{1.}{\text{зап.}}$ господину Владимиру Николићу, архитекту кр. срп. министарства грађевина, који је и план за ту резиденцију сачинио, за своту од 208.357 фор. 70 нов.

Рушење најстарије резиденције, из које се кроз толи дуго време управљаше овопределна српска црква, и у којој се обављаху дела, која дубоко засецаху у религиозни, морални и просветни живот срп.

прав. народа, и која је била сведоком многих срећних и несрећних дана српског народа, отпочело се 1. Априла 1892., а данас је положен овај од потписаног смиреног Патријарха освећени темељац-камен за нову резиденцију, коју препоручујемо заштити Свевишњег са топлом молитвом, да — као што ће она бити далеко угледнија од старих — тако и живот цркве и народа српског буде сјајнији, срећнији и угледнији од досадањег.

Положен је пак овај темељац-камен за среће владе Његовог царског и апостолског краљевског Величанства цара и краља Франца Јосифа Првог, кад бијаше кр. уг. министар-председником Преузвишени г. гроф Јулије Сапари, Баном краљевина Хрватске и Славоније Преузвишени г. гроф Драгутин Кхуен-Хедервари; кад управљаху српском православном митрополијом карловачком и епископијама српским: потписани смирени архијепископ, митрополит и патријарх Георгије, епископ вршачки Нектарије Димитријевић, епископ пакрачки Мирон Николић, епископ темишварски Никанор Поповић и епископ горњокарловачки Михајло Грујић, а удове бијашу епархије бачка и будимска; кад бијашу чланови саборског одбора, од еписко-

па: Преосвештени г. епископ вршачки Нектарије, од свештенства: г. г. Иларион Руварац, архимандрит грчетешки, и Ђорђе Влаховић, окружни протопресвитер В. Кикиндски; од световних: г. г. Данило Станковић, Др. Тодор Недељковић, Др. Никола Максимовић, Др. Бранко Стефановић и Павле пл. Еремић, а заменици им: Преосвештени г. епископ пакрачки Мирон, Јустин Коњовић, Јосиф Јагић, и Михајло пл. Рогулић, и кад бијашу нар. цркв. чиновници при митрополији: г. г. нар. цркв. и патр. тајник Исидор Ђирић, подтајник Др. Лазар Секулић, фишкар Др. Михајло Полит, I. књиговођа Владимир Јовановић, II. књиговођа Александар Деспотовић и благајник Јован Симеонович-Чокић, заменик гл. школског референта Никола Вукићевић.

Нека милостиви Бог благослови ово дело руку човечијих!

У Карловцима 18. (30.) Јуна 1892,

Горѣ поменути смирени
архијепископ, митрополит и патријарх:

Георгије Бранковић с. р.

Патр. и нар. цркв. тајник:

Исидор Ђирић с. р.

вitez цес. аустр. реда Франца Јосифа, командер
срп. краљ. реда Св. Саве, нар. заступник на
хрв. слав. земаљском и угар. држ. сабору.

ПРОПОВЕД,

коју је говорио г. Милан Боберић, парох кулски, у саборском св. Ђурђевском храму, приликом свештеничке исповеди, о Видову-дне 1892. године.

Бо има оца и сина и св. дсха.

„Нико не омрзну кад на своје тело, него га храни и грије.“ (Посл. Апост. Павла Јефес. гл. V. стих 29.)

Пречасна господо, богољубазни верни! По учењу св. наше православне цркве, човека је Бог створио, и дао му душу и тело; те се тако сваки човек састоји из душе и тела. Према томе, ми људи, као хришћани, имамо двоструку дужност старања о себи, наиме: дужност је наша ста-

рати се о души својој исто тако, као и о телу своме. Сваки православни хришћанин мора ово двоје у хармоничној свези одржавати, мора о обојима подједнако очински се старати, бринути. Не сме једно другоме претпостављати — не сме се једно, другоме за љубав, занемарити, напустити.

Па да ли ми људи, у животу своме, заиста тако и поступамо? Да видимо!....

На основу горњих речи св. Апостола Павла, заиста нема човека, који се неби

бринуо, неби старао за тело своје, нема човека, који не жели себи и породици својој постајано здравље, дуг и сретан живот овде на земљи. Велика већина нас, животом и радом својим, тежи ли за тим, да својим телесним потребама што већма, што боље задовољи; — а огромна је већина нас, који заборавивши на душу своју, и у самој молитви, у храму бојјем, у моменту дакле, кад човек са Богом општи, моли му се највећма и поглавито за то, да му дарује што више „земаљска блага“, како би тим већма могао телу своје угодити и телесне жеље своје испунити, заборављајући са свим на речи Христа Спаситеља: „иштите најпре царства божијега и правде његове, и ово ће вам се све дати.“ (Матеј, гл. 6. стих 33.)

Мало је дакле људи, који би се и о души својој исто тако бринули и старали, као и о телу своје, поред свег тога, што је душа наша много узвишенија, много савршенија од тела нашег, јер је она бесмртна и вечна. Па баш с' тога и нема, а и не може ни бити, међу људима, праве и трајне среће, правог и истинитог задовољства овде на земљи!

Но кад би се ми хришћани и о „души својој“ исто тако бринули, старали, као што и телу своје угађамо, ... кад би закон бојји за правац свога живљења узимали, по којем би нас свагда, у животу нашем, руководила љубав хришћанска, љубав према Богу и према ближњем своје, ... кад би што више пажње поклањали поштену и ваљану животу нашем, чинећи свагда добра а избегавајући зла дела . . . . — то нема сумње, да би тек онда осетили сву радост мирне савести своје, која је једина кадра, да човеку овде на земљи, у истини заслади дане његова земаљска, трудна живота, те према томе и сам живот његов, овде на земљи, учини задовољним, сретним, блаженим, ... јер иначе је живот човеков, и поред највећег имања и блага, овде на земљи, тужан, чемеран, жалостан. „Јер каква је корист човеку, ако задобије сав свет, а души својој науди? Или какав ће откуп дати човек за душу своју?“ (Марко гл. 8. стих. 36, и 37.)

Ал' многи људи, као што нам искуство сведочи, заслепљени и заражени самољубљем и руковођени себичношћу, по највише напуштају и не маре за правду, истину и добро, ... неће ни да чују за љубав хришћанску, већ се старају само о томе, како би своје егоизму и телесним страстима, свом развратном и неморалном живљењу, што већма и боље одговорили, заборављајући у слепилу своје, често, и на самог Бога.

Па је ли чудо, ако таквог човека, такву породицу, такво племе, па и читав такав народ, заслужена казна и праведан гњев бојји постигне? Заиста, заиста да није. Јер историја нам показује много примера, да су читави народи, који су силна и свемоћна царства оснивали, многе народе себи покорили, баш услед безбожности, неморалног и развратног живљења свога пропали, сами себе сатрли. Па то је са свим и природно. Јер безбожност и неморал јесу несумњиви знаци поквареног и неваљалог срца и душе дотичног човека, породице па и читавог народа, ... јер безбожност и неморал јесу извор свију зала! Сваки онај, који се не васпитава у духу религиозно-моралном, који се не васпитава у страху бојјем, тај не може бити овде на земљи сретан и задовољан; тај нити ће имати сâм користи од свога рада, нити ће имати од њега користи оно друштво, у ком се он кретао буде! . . . . .

Па после овде напред изложених мисли, нека ми је слободно овде у овом св. храму упитати: А нема ли можда и данас на измаку 19-ог столећа, — који себе тако радо „просвећеним“ назива — још људи, који животом својим далеко од Бога и закона његовог стоје? . . . . А нема ли можда „и у нашем“ народу људи, који дужностима својим, које имају према Богу и према ближњем своје, не одговарају као што треба? . . . . Ох, како би сретан, пресретан био, сваки прави хришћанин, кад би на ова питања могао одговорити: Нема, нема их, јер сви живе по науци Христа Спаситеља! . . . .

Но бадава је, богољубазна браћо, порицати оно, што у истини постоји, — бадава порицати оно, што је свакоме и су-

више јасно, и сувише познато. Јер на вељу нам жалост, нама се некако приказује, као да са ширењем „просвете“, донесене са просвећеног запада у наш народ, народ, који се, тако да се изразим, тек у повоју свог културног развитака налази, — све то већма канда опада и побожност у народу нашем, — побожност, тај чврсти и сигурни ослонац живовања, битисања народа нашег у опште.

А ово опадање побожности у народу нашем јесте само природни и неопходни резултат онога рада, којим су многи наши људи, нарочито од 30 година амо, наш добри и побожни народ западњачким идејама почели хранити и учити, странцутицом заводити, и у свему злу, народу нашем, својим властитим примером предњачити, не обзирујући се ни мало на историјски развитак и на праве потребе народа нашег, услед чега на жалост, ето сви већ видимо, сви већ и осећамо убитачне и зле последице таквога рада, таквога учења, таквога васпитања народа нашег!

А резултат таквога рада видимо ми на жалост и сувише јасно у форми, у виду верског „индиферентизма“, који уништењем св. вери нашој прети; . . . у „безбожности“, која све то већег корена у народу нашем хвата; . . . у „отпадању“ наших верних од св. нам цркве и вере наших праотаца, и томе подобно. . . . .

Па знајући све то, да је тако, а заиста је тако, то се богољубазна браћо, само по себи ставља овде ово питање: Па ко је у првој линији позван, да ширењу те пагубне, те убитачне — по народ наш — струје, на пут стане? Одговарајући на ово питање велим: А ко би други био и могао бити, него свештеници српски, који су од самог основатеља св. вере наше, Господа Исуса Христа, постављени за пастире, учитеље и чуваре стада и народа свога! Јер свештеници наши, вршећи свете и узвишене дужности своје, — вршили су их од постанка свога, свагда радосно, свагда искрено! А да је ово истина, то нам казује, то посведочава она искрена љубав, којом је наш добри народ свештенство своје свагда обасипао, ... то показује оно неограничено поштовање и поверење,

које је народ наш свештенству свагда указивао! . . . . .

Јер кад се својим умним очима вијнемо у давно прошла времена, видимо, да је одмах, чим су претци наши св. веру Христову примили, — народ наш свештенству своме особито уважање указивао, које је течајем времена, све већма расло, а са оснивањем српске народне цркве, у српској независној држави, свој врхунац достигло; — јер у колико је већма снажила и развијала моћ и снагу своју српска држава, у толико је већма растао уједно и углед цркве српске и њенога свештенства — у народу нашем. Ово нам пак заостали споменици, из славног доба, српске прошлости, јасно сведоче, који нам казују, у каквом је великом уважању, у каквом је великом поштовању стајало како више, тако и ниже свештенство код народа нашег. И ово уважање и поштовање свештенства нашег показало се, видело се још већма после пада народне нам државе на тужном и жалосном нам Косову; — јер народ српски, изгубивши о данашњем нам црном Видов-дану, своју самосталну, политичну државу и слободу, ... — у вери својој тражио је утехе себи, тражио мелема ојађеном и увећеном срцу своме . . . у цркви својој, гледао је, очекивао је спаса и избавитеља свога, ... а у свештенству своме свога природног, искреног и правог пријатеља и учитеља! Ал у томе се наш народ није ни преварио. Јер ма да је 500 стотина година наш добри народ патио, трпео и сносио нечувена гоњења и муке свакојаке, ипак за то паду своју у милост божју и у св. веру своју није изгубио, те је, ма и после дуготрајних и нечувених гоњења, ма и делимично, ал ипак је остварење свога народног идеала, — успоставу своје народне државе, ево помоћу божјом и удруженим силама дочекао. А би ли то народу нашем пошло било за руком, да му не беше његове св. православне вере, која га је крепила и тешила, да под силним и тешким мукама не клоне, ... која му је „дух народни“ снажила и у свежини одржала и сачувала, ... да не беше св. храмова и њихових „слава“, ... да не беше родољуби-

вог свештенства, и њихове искрене поуке и савета? . . . . . — О свему овоме, требало би добро да промисле они, који данас тако радо, — а на очевидну пропаст народа нашег — устају против цркве наше, против св. вере наше, против свештенства нашег, рушећи му сваком даном приликом углед његов и тежећи за тим, да га пред светом понизе и омаловаже. Да ли је пак то, у интересу народа нашег, и је ли такав рад „родољубив“, — то остављамо ми свештеници на благорасуђење нашим вернима; остављамо на благорасуђење народу нашем! . . . . .

Пречасна Господо, богољубазна браћо! Рекох мало час, у каквом је великом уважењу стајало свештенство код народа нашег; . . . . . рекох, да је св. црква, св. вера наша православна знатно припомогла — ослобођењу народа нашег; па кад у данашњем времену видимо, да неки заведени и необавештени синови народа нашег, без икаквог основаног разлога и повода, напуштају св. веру својих прадедова, за коју су ови потоцима своје драгоцене крви српске пролевали, то, који је тај „у истини“ прави пријатељ народа нашег, кога овај жалостан и страشان појав, до дна срца његова, неби гануо?

Ту жалосну околност, тај страشان појав, да се неки синови народа нашег, ево већ отпадише од св. цркве и вере наших прадедова, те тиме се већ изгубили за нас, и почели нам тровати цео народни организам, па озбиљно хоће да попрете и самом опстанку цркве наше, опстанку народа нашег, као народа српско-православнога, — ми истинити и верни чувари цркве Христове, ми свештеници српски, не можемо, не смемо равнодушно гледати; не смемо допустити, да се стадо наше — поверено бризи и старању нашем — „страним ветром поученија“ поводи; не смемо допустити, да народ наш, други ко може и сме руководити и управљати, осим нас, Богом постављених свештеника, пастира и учитеља народних; — па с' тога, што рад појединог брата-свештеника, можда није могао же-

љена успеха у оној мери да покаже, у којој се од њега с' правом очекивати може, и као што би и он сам желио, ... прегли смо ево сви ми свештеници, све свештенство наше, да оно, што можда поједини сам није умео, није могао постићи, учинити, — сви зиједно, удруженим и уједињеним силама својим порадимо, како би „виноград Господњи“, који је сваковр-сним трњем и коровом обрастао био, оплевимо и очистимо тако, како би сваки поједини свештеник брат наш, свакога тренутка био спреман, да пред суд праведног нашег судије, милостивог Бога изађе, и да „талант“ њему „с' више“ дан, милостивом Богу у руке „сторицеју“ умножен преда, поврати. . . . .

У то име и тим мислима задахнути, милостивом дозволом и благословом наше високе духовне власти, сакуписмо се ево у овом св. храму божјем, да заједничким молитвама, при св. престолу божјем, испросимо од Бога, оца нашег небесног и Спаситеља света, Господа Исуса Христа, благослова раду нашем, како би, — као што је негда Апостолима својим — и нама испослао: духа премудрости, духа разума, духа страха Божја, како би под руководством св. Духа одпочели сада наш здружени, наш заједнички рад: у славу божју, на корист св. апостолске нам цркве и св. вере прадедова наших, а на дику и понос милог нам народа нашег и слатког нам имена, имена српскога, — да и нама Србима већ једном сијне зора лепше среће и будућности, ... да и нама пође већ једном за руком, да по ново збратимо оне, који су разбратимљени, ... да сјединимо оне, који су поцепани, да измиримо оне, који су завађени, како би сви ми скупа, као једни синови св. оца небесног, као једни последоватељи св. наше апостолске вере; . . . . . како би и ми свештеници, као крв од крви народне и тело од тела народног, са народом заједно и сви скупа славили, појали и преузносили пресвето име: оца, сина и св. духа, сада и свагда и у све векове векова! . . . . . Амин.

РАЗГЛЕДАЈМО РАЗЛОГЕ ПРОТИВ УДРУЖЕЊА СВЕШТЕНИЧКОГ!

(Наставак.)

Ad 2. Истина је, да су дужности свештеника у цркви и народу (као пастви?) тачно одређене у „каноничком праву и пасторалној богословији“, само је већина требала признати, — јер је и то истина — да су те дужности донекле а не све одређене, јер се многе ни у кан. праву ни у пасторалној и не спомињу, јер прво не долазе у оквир ових наука, а друго, јер су неке много млађе н. пр. од кан. права.

Али, и кад би све дужности, колико их год има и колико их год може настати, биле фиксирани у тим црквеним наукама, и кад би те науке баш и тачно биле познате свакоме свештенику, и онда би већина збора морала признати, — јер и то је истина, — да сваки није кадар, и да појединац није кадар сваку дужност и увек сам извршити.

Тек се ваљада неће рећи: отвори каноничко право под леву, а пасторалну под десну руку, пак ћеш, за сваку прилику у своме животу и потребу своје службе, наћи готов рецепт за извршење ове ил' оне дужности? Тих рецепата нема увек; а оне који су написани, треба знати увек и прочитати, и што је најглавније, за које треба комплетна лекарница, која ће од рецепта и лек начинити моћи.

Каноничко право и пасторална, то је индекс прописа, дужности и донекле упутство за вршење ових. То је теорија, од које нити црква, нити народ нема реалне користи, док их свештеник у своме животу и раду на делу не опроба и не изврши. А да их извршити може успешно, мора се научити томе вршењу. Крај најбоље воље и своје спреме школске, појединци их почињу успешно вршити после извесне праксе у животу. Да та пракса и практично учење дође у опште, а у интересу цркве и пастве, што пре до извесног успешног резултата, потребна је појединцу пракса, практично искуство и наука других појединаца. Туђом праксом и науком, могу се људи користити на два начина: 1., ако се у књизи нађе или 2., ако се она сазна у међусоб-

ном личној саобраћају, дотицају, те измењивању мисли. А код нас нема ни првог ни другог начина. Удружење по начрту правила тежи, да дођемо до обадва. До првога чл. 3. слово з., чл. 31. сл. н., чл. 65. сл. в., а до другог чл. 3. сл. а. б. в. и., и радом својих органа.

Дакле: 1.) нису све дужности нити могу бити, а најмање тачно, одређене свештенику у кан. праву и пасторалној;

2.) није потребно знати само дужности, него је неопходно знати и извршити их.

Цел и задатак удружења и није да набраја свештенству дужности његове, него да пружи свештенству средства и услове за извршење дужности, које су му врло добро, иначе, познате у знању његовоме.

Ово место важи и за разлог 6.

А ако удружење својим деловањем буде поједине свештенике и са дужностима боље упознавало, мислимо неће бити—на одмет нити цркви, нити народу, нити дотичним свештеницима. Од сувишка глава не боли.

Остало, што би се имало рећи поводом 2-ога разлога у овом правцу, речено је већ под 1.

Има право већина збора, кад онако истиче важност сопствене побуде, савести, обзира и презања и рачуна о свему у разлогу 2.) наведеног. Али, колико су то мотори за вршење дужности појединцима, не може се порећи, да су мотори и међусобно потстицање, братски договори и они психолошки утицаји, који делују на човека, често и успаване савести, малаксале воље, недостатне снаге; делују каналима, које човеково око и не види; делују тако рећи нечујно, неприметно, кад се дотичник нађе и суделује, ма и само присуством својим, међу браћом и друговима својим, који се надмећу радом и трудом у љубави за позив, који је и његов; у одушевљењу за славу цркве, која је и његова мајка, па још хранитељка; у прегорењу за напредак народа, којег је и он син, па још таквог полагаја,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У којем осећа да треба да светли и другима; кад се нађе у друштву браће и другова који теже, који жртвују много, да достојанство своје и свога чина подигну и учврсте.

Жалост је то и помислити, да презање и страх може бити нашем свештенству мотор за вршење дужности. За дужности, али за вршење позива апсолутно и не може бити страх покретач. Племенитији су за то покретачи. Племенитим утицајем, моралним, удружење ће и деловати на свештенство и ако то не пише ни у једном чланку „нацрта“.

Удружење неће бити нека власт над свештенством, да би могло импоновати њоме, коме год. Удружење ће својим радом утицати на свакога од нас, а тога се утицаја ми не бојимо, не клонимо, него га час пре очекујемо.

Ал' ће удружење — ако буде постижавало своју цел и вршило свој задатак — и импоновати, импоноваће нераду, импоноваће свему и свакоме, коме импоновати буде од потребе.

А кад удружење буде импоновало, то ће значити онда: импонује српско православно свештенство у митрополији карловачкој на челу са својом врховном поглавицом и Епископатом.

Томе импоновању удружење и ми, који га желимо, тежимо, а не да „импонујемо“ влашћу ваљда над сабраћом, као што се можда у Фенеку небратски подвалити или подсмехнути хтело.

Ако удружењу пође за руком — а то ће зависити од самога свештенства — да свештенству у књизи, јавним предавањима у скупштини и зборовима, солидарношћу и узајмицом, набавља што више средстава и услова за успешно вршење његовог позива и дужности, богме ће удружење многе и поправити, јер ће многи хтети онда и радити, кад зна како ће, и кад зна да је тако добро и кад зна да се по целој митрополији тако ради.

Извесних егземплара било је и биће увек и свуда; али преко њих наметни прелазе, а слабиће они задрже. . . . .

Ad 3. Не знамо која су то удружења била, али узмимо, да их је било. Но тиме

се апсолутно ништа не доказује и доказати не може против потребе и целисходности удружења, које предлаже „нацрт правила.“ Ако је које удружење после кратког вегетирања угинуло, доказује се тиме само то, да дотично удружење није имало услова за живот и напредак.

Можда се ти услови *a priori* одричу и свештеничком удружењу? А сигурно за то, јер се *a priori* свештенству нашем хоће да поричу способности и воља за достизавање цели и вршење задатка, који се томе удружењу у „нацрту правила“ поставља? А то апријористичко суђење о вредности нашега свештенства, оснива се, ваљда, на досадањим многим неутешним појавама у нашем свештенству? И ми знамо врло добро многе недостатке у нашем свештенству, али они никако не могу бити разлози против удружења, јер удружењу је баш цел, да те недостатке отклони. А ми бисмо морали јако очајну резигнацију и велику осуду изрећи, кад бисмо само и претпоставили, да у нашем свештенству нема и таквог елемента, који је за рад и вољан и способан. То би била ружна сведожба не само за свештенство, него и за цркву и народ цео, јер то би значило: да је наше свештенство за више тежње и достизавање виших цели, за вршење родољубивог задатка, који му поставља узвишеност његовог позива — неспособно, — да се одрекло своје — мисије. А то је оно, што ми поричемо и најодлучније од нашега свештенства одбијамо.

И ако је у нашем свештенству наступио неки застој у полету његова рада, и ако је оно данас скучено у оквир свагдањих „званичних“ дужности, то не значи још, да у њему нема оне животне и енергичне снаге, која је кадра проширити хоризонт мисли и тежња и делати на ширем пољу дужности и рада. Те снаге има у нашем свештенству. Треба ју покренути, унети у њу духа, електризовати ју. А то хоће удружење, хоће, да ту снагу покрене на рад, и да ју развија, усавршује.

Коме образ и свештеничка савест дозвољава спречавати све то, нека му је на образ и савест!

За нас је утеха — што је таквих мало, а што се свештенство листом одзива покрету удружења.

Још нам је рећи, да је спомињање крај угинулих удружења и — „уједињења“, ако ништа друго, а оно нелојалност према свима факторима, који до данас потпомажу покрет свештеничког удружења. Да је то учињено са које друге стране, а не са које је, ми бисмо морали посумњати, да то спомињање „уједињења“ није можда перфидна потказа. Ал' овако се тешимо тиме, да је то неразмишљен и брзоплетан разлог против удружења.

А кад би за ствар било опортуну говорити о „уједињењу“, ми бисмо њиме, ма да је угинуло, доказали баш противно ономе, што се тим гињењем хтело доказати. Sapienti pauca.

Ad 4. Одговор на овај разлог остављамо нашој браћи у Србији. А са своје стране имамо рећи ово:

Све кад би и стојало оно, што се у разлогу 4. наводи, не може бити то доказ против потребе нашег удружења, као ни оно под 3., него би се то тицало и опет само удружења у Србији.

Верујемо на послетку, да ни удружење наше браће у Србији не носи „благодатних“ плодова, а признајемо радо, да ни наше удружење таквих плодова не би носило, ни носити могло. Али, ако не „благодатних“, свакако „благодетних“ носи и оно у Србији, и носило би још више да није личних чустава и рачуна, као што ће носити и наше, тим више, што мање буде пасивитета, пренемагања и личних амбиција у нашем свештенству, и мање отештавања његовом напретку од стране оних чињеница, које данас и у Србији отештавају рад тамошњег удружења.

Али прорицати и доказивати удружењу већ сад неуспех, пре отпочета рада; прорицати му смрт пре рођења му; отештавати му и порађај и успех разним скрупулама, нагађањима и софизмима, — тешко ће се сложити са свештеничком дужношћу и савешћу.

Ad 5. У „одбору за припремну радњу“, који је донео „нацрт правила“, налазе се пет одличних протопресвитера и од-

личних заступника на народно-црквеном нам сабору, који су и чланови саборских одбора, којима је баш у дужности, да спреме сабору потребне предлоге за расправу. И ни једном од њих не замаче за око слово ј. у 3 чл. „нацрта правила.“ Одобривши га, признали су баш они, да је, за уређење наших цркв. народних автономних одношаја, потребно и целисходно, да се чује и укупни, удружени глас свештенства. А већина збора у Фенеку ту потребу не признаје, не увиђа ју, одбацује и пориче ју, а тиме пориче целокупном свештенству митрополије наше и дужност и право, а и корист, да оно подиже свој глас и улаже своју реч и онда, кад се решава о будућности народа, цркве и самог свештенства!

Како далеко не одводи анимозност или погрешно схваћање! Но пођимо даље.

И ако је свештенство заступљено у сабору са 25 својих заступника, нема здраве логике, и хладна суђења, које ће из тога извући консеквенцију, да се свештенство тим својим заступништвом одриче и одрећи мора сваког другог и права и дужности, да утиче дозвољеним и мудрим средствима не само на држање и рад својих заступника у сабору, него и на рад самога сабора. То право целокупном свештенству не може нико спорити, а још мање спречити. То је право, а то је и дужност свештенства, која истиче из његовог положаја у цркви и народу, а вршење којих налаже му његово родољубље, његова баш свештеничка — толико спомињана — савест, које вршење ће увек добро доћи и цркви и народу, св. синоду и сабору, док год буде кадро користити и помоћи успешној радњи њиховој.

Камо среће, да је тражен, и с једне и с друге стране, и до сад глас свештенства, и да је ово било кадро увек и рећи, што је рећи требало! Много би мање заблуда код нас било, много мање диференција, много мање погрешака и губитака. Да, али се свештенство игноравало, обилазило, потискивало и с једне и с друге стране. А само свештенство се и задовољавало, кад, тим својим не ласкавим положајем. Да ли за то, што је избегавало рад? Да

ли за то, што није осећало довољно снаге за њ? И једно и друго тежи удружење да отклони.

И кад удружење уноси у свој програм и сл. ј. чл. 3., оно тиме не пориче право и дужност 25 свештеничких заступника, да у сабору заступају, не само интерес свештенства, — тако тесногруди и ексклузивни ми нисмо, — већ интерес целе цркве и народа, него удружење хоће ово:

1. Да покрене свештенство из пасивитета, у којем је оно изван сабора од неког времена, према радњи око уређивања наше цркве и нар. цркв. одношаја;

2. да истргне свештенство од потиснутог му положаја и значаја и неприличне улоге у тој радњи у сабору;

3. да не само иницијативу, него и директиву даје својим заступницима на сабору;

4. да испаралише, на најбољи начин, рђаву страну данашњег саборског изборног реда, који према свештенству резултује већином у томе, да свештенство у сабору, крај свију 25 мандата, није заступљено у правцу, у којем би оно желело, а имало и права, а црква и народ корист, да буде заступљено;

5. да свештенство тако дође у могућност, да отворено, прецизно и исцрпно може своје суђење изрицати о свему, што у делокруг сабора спада, те да се на тај начин сазна, шта свештенство жели, и да се чује, како свештенство мисли, да је најбоље, најцелисходније и корисније да бива у нашој цркви и народу и у њему самом;

6. да радећи тако свештенство узради као једна целина, која ће и одговорност за све, што се радило буде у правцу резолуција свешт. удружења, узети на себе, а скинути ју са појединца.

Ово је цел сл. ј. чл. 3. „нацрта правила“. Па кад би све ово и сама скупштина овештенства одбацила као некорисно и непотребно, неби тиме ипак доказана била непотребност и самог удружења. Јер ако није потребно слово ј. у 3 чл., потребно је друго.

Али, ми смо уверени, да ће скупштина баш ову тачку задатка удружењу поста-

вити и с одушевљењем ју утврдити у „нацрту правила“.

Истина је, да „саб. устројство“ не везује саборске посланике упутством бирача. Ал' је и то истина, да посланици бивају бирани на основу дотичних партајских програма. А то значи — што и јесте највећа наша неудаћа и извор многих заблуда —, то значи, да наши посланици уређују нашу цркву и наше нар. цркв. одношаје по програмима тих странака, по начелима разних теорија, а не онако, како је објективно најбоље.

Па и заступници свештеници тако исто, јер су они бирани као људи — странака.

Бити изабран по програму једне странке, значи: бити или постати чланом те странке. Бити чланом странке и клуба, то значи: подврћи се њиховој дисциплини, која пре свега захтева рад по начелима странке, а део тога рада је и гласање у сабору.

Из свега тога излази ово:

И свештеници се до сад бираху по програму ове ил' оне странке. Као чланови странке и клуба везаху се, ако не упутством бирача, а оно ланцима партајске и клубске дисциплине. Говорише и гласаше у сабору као и цела странка. Је ли онда свештеник посланик, заступник свештенички? Је ли онда израз свештенства? Није; него његових бирача у првој, и странке у другој. Дакле? Ево чујмо.

Оно, што се може прочитати између редова „кад и онако по садањем саб. устројству изабране посланике упутство њихових бираче не веже“, значило би ово: кад који свештеник уђе већ у сабор, и ако изабран по програму и као члан ове ил' оне партије, онда он може и треба да странци и бирачица пукне под нос и рекне, „ја сам сад посланик, сад могу како хоћу“, — и да пресалдуми кад хоће и како му је воља.

То је логика резоновања већине у Фенеку, то му је морални шахмат.

Ко то захтева од српског свештеника, ко сме, може и хоће такав неморал и безначај да претпоставља у српском свештенству и да га пропагира међу њим, е онда нек му каже ко шта хоће и уме, а ми

Бемо, што бисмо имали рећи, прећутати, а ако устреба, казати у своје време.

Удружење бар неће такав неморал и перфидију пронагирати, оно хоће да отворено ради, а свештенике наше свередом да постави у положај и могућност, да тако исто радити могу.

И у томе се разликује цел и задатак удружења од назора већине у Фенеку.

Шта је боље, достојније, озбиљније, родољубивије и савесније, — и само се каже. А казаће и скупштина удружења!

Али дабогме: кад се негују и пропагирају онакви назори, онда се не може неговати и љубав за удружење, нити се ово може у исто време препоручивати, јер му се, ваистину, онда ни корист не може схватити и проценити. . . . .

(Свршиће се.)

СА ЗБОРОВА СВЕШТЕНСТВА ПРОТОПРЕСВИТЕРАТА СОМБОРСКОГ.

Дана 15. (27.) јуна о. г. одржана је у Сомбору прва свештеничка исповест, на коју се свештенство овог протопресвитерата у врло лепом броју сакупило. Сама исповест обављена је преч. г. Љубомиром Купусаревићем, окр. протопресвитером Сомборским у св. Бурђевској сомборској цркви после 8 сати изјутра; у 9 сати служена је св. литургија, при којој чиновдјејествоваху више од 20 свештеника, све у најдивнијим и најсвечанијим одеждама. Милана беше видити толико служеће свештенство! Милан Боберић, парох кулски изговорио је врло лепу и језгровиту беседу о позиву свештенства српског, о слози и љубави између свештенства и народа. После заамвоне молитве изашло се код крста, где је освећена водица и школеки барјак, кога поклови учећој омладини српској сомборској г. Сима Леовић, кр. јавни бележник у Суботици.

После св. службе сакупи се свештенство у дворану црквене куће, где преч. г. окр. прота поздравиле свештенство добродошлицом, и на предлог његов буду једногласно за перовође изабрани: Милош Пилић, администратор парохије Шандорске и Милутин Гавриловић, сист. парох. помоћник Сомборски. Преч. г. протопресвитер разложивши цел састанку овом, прочита на свештеничко удружење односеће се консисторијално решење и високи налог Његове Светости. Сакупљено свештенство овог протопресвитерата радосно и одушевљено прихвати благословом и дозволом Његове Светости, преузв. Г. Патријарха Српског Георгија покренуту мисао о удружењу свештенства српског у Митрополији карловачкој, те дајући израза своме одушевљењу, са збора телеграфично поздравиле Његову Светост,

на који поздрав благоволела је Његова Светост истога још дана свесрдно отпоздравити.

Исто тако прими свештенство овог протопресвитерата и нацрт правила за удружење православног српског свештенства у Митрополији карловачкој са малим изменама.

За заступнике овог протопресвитерата за велику скупштину бирани су једногласно: Јован Марјановић, парох лалићки и намесник, и Светозар Димитријевић, сист. парох. помоћник суботички; за заменике им: Младен Јовановић, парох сивачки и Милосав Поповић, администратор парохије стапарске.

На збору овом повела се реч и о дотацији свештенства; збор овај решио је: обратити се петицијом на предстојећи црквени народни сабор, да се плата свештенству — у којој год количини иста установљена буде — уредно издаје, односно да политична власт ма и екзекутивним путем прибира плату, будући свештенство овог протопресвитерата изузимајући два три места плату своју врло неуредно прима; месецима па и годинама мора се чекати, док се заслужена плата добити може. —

После овог збора све свештенство беше усрдно дочекано код преч. г. протопресвитера на пријатељски ручак, где беше код гостољубивог домаћина и домаћице одлично почашћено. Беше и лепих здравица, па богме и многаја љета поред доброг барањца. —

Утисак корпоративног служења св. службе код верних и иноверних беше велик. Замисао годишње исповести свештеничке већ и са гледишта побожности и благочастија народа самог имаће благодетног уплива.

М. П.

И С Т А К.

БЕДЕШКЕ.

— (Освећење темеља при градњи нове резиденције у Карловцима) свршено је 18. (30.) јунија о. г. овим начином:

Око 11 сати огласише звона са саборне цркве почетак светогачина. Његова Светост преузв. г. Патријарх Георгије, ушав са свештенством у цркву, пошто је узео на се омофор, а свештенство светле одежде, изидоше сви уз пратњу свећеносаца и многога народа на место, на којему је спреман био основни камен, који ће се светити. То је место пак баш тамо, где ће у будућој резиденцији бити капела. Ту је пре свега, на позив Његове Светости, патр. и нар. цркв. тајник г. И. Ћирић гласно прочитао споменицу, која је у основни камен положена и коју ми због њезине значајности и лепог састава, на другом месту од речи до речи саопштавамо.

После тога свршен је по обреду: „чинз благословенїа ѿснованїа новагѡ домѡ“.

При овом значајном и свечаном обреду били су присутни чланови саборског одбора, који је баш седнице своје држао, а осим тога много свештенство, силан народ и ученици богословије и гимназије заједно са својим наставницима. — Градња новогачина, сада, кад је радња изнад темеља измакла, напредује наглим кораком, те се будућа резиденција са својим огромним димензијама већ сад приказује као величанствена.

— (Свештенички зборови.) У прошлеме броју овога листа набројали смо где и у којим протопресвитератима су одржани свештенички зборови ради свештеничког удружења, а уједно казасмо том приликом, да су се — осим два — сви свештенички зборови изјаснили за остварење свештеничког удружења. Од прошле седмице до данашњег дана добисмо извештаје о одржаним свештеничким зборовима у седам разних протопресвитерата, на којима се свима свештенство с радошћу и одушевљајем, већином једногласно изјаснило за остварење свештеничког удружења. Тако:

1. Свештенички збор протопресвитерата киринско-глинског, одржан у Глини 16. (28.) маја о. г. под председништвом окр. про-

топресвитера преч. г. Данила Прице, а уз присуство 19 свештеника усвојио је једногласно и с љубављу мисао о остварењу општег свештеничког удружења, и свестрано расправив предложени му нацрт правила за опште свештеничко удружење изабрао је за заступнике своје на вел. свештеничкој скупштини: г. Симеона Теодоровића, протопресв. наменника и пароха малоградског, и пароха хајтичког Петра Велебита.

2. Свештенички збор протопресвитерата костајничког, одржан 19. маја о. г. у Костајци под председништвом окр. протопресвитера преч. г. Петра Драгишића уз присуство 12 свештеника, једногласно се изјаснио за остварење свештеничког удружења, те је изабрао за своје заступнике г. г. Михаила Опачића и Николу Ораовића, који ће збор на вел. свешт. скупштини заступати.

3. Свештенички збор протопресвитерата кореничког, одржани 22. маја 1892. у Кореници под председништвом окр. протопресвитера преч. г. Василија Кнежевића уз присуство 17 свештеника, једногласно и с радошћу се изјаснио за остварење општег свештеничког удружења, те је као своје заступнике за вел. свештеничку скупштину изабрао г. г. Јована Трбојевића, пароха петровоселеког, и Дана Кнежевића, пароха небљушког.

4. Свештенички збор протопресвитерата белоцркванског, одржани врло свесно и достојанствено у Белој Цркви 28. маја 1892. под председништвом преч. г. Александра Стојадиновића, окр. протопресвитера белоцркванског, уз присуство 20 свештеника, једногласно и с одушевљењем изјавио се за остварење општег свештеничког удружења, наглашујући своју „солидарност са свима до јако одржаним зборним покретима у цели општег свешт. удружења“ — те је по савесном претресу предложеногачина правила за опште свешт. удружење једногласно изабрао као заступнике за велику свештеничку скупштину: окр. проту преч. г. Александра

Стојадиновића и г. Петра Болгарића, пароха доловскога.

5. Свештенички збор протопресвитерата плашчанског, одржани приликом заједничке свештеничке исповести у Плашком 28. маја 1892. под председништвом окр. протопресвитера преч. г. Николе Косановића, уз присуство 13 свештеника, једногласно се изјаснио за остварење општег свештеничког удружења, но под условом, да исто удружење настоји, да се што скорије оствари „општи јерархијски свештеничко-удовички фонд.“ Свештенство је као своје заступнике за велику свештеничку скупштину изабрало г. г. пароха тржићког Јована Вукелића и пароха примишљанског Јосифа Вукелића.

6. Свештенички збор протопресвитерата велико-бечкеречког, одржани 29. маја 1892. под председништвом окр. протопресвитера преч. г. Љубомира Панића а уз присуство 8 свештеника, једногласно и једнодушно се изјавио за остварење општег свештеничког удружења, те је за заступнике на вел. свешт. скупштини изабрао: г. г. Велизара Тубића, пароха елемирског и Миливоја Мишића, пароха срп. итебејског.

7. Свештенички збор протопресвитерата личкога, држани у Радучу 4. (16.) јунија 1892. год. под председништвом преч. г. Данила Тробојевића, окр. протопресвитера личкога, а уз присуство 21 свештеника, једнодушно и с радошћу је усвојио мисао о остварењу општег свештеничког удружења, те је по претресу нацрта правила за опште свешт. удружење изабрао за заступнике који ће свештенство на вел. свешт. скупштини заступати: г. г. Исака Калинића, пароха радучког и Ђорђа Алагића, пароха мазинског.

Најпосле у допуну у прошлом броју саопште-ној вести о одржаном свештеничком збору протопресвитерата новосадског у Новоме Саду 15 јунија о. г. саопштавамо још, да је исти збор изабрао за заступнике своје који ће га на великој свештеничкој скупштини заступати — путем тајног гласања: г. г. проту Милана Тирића и јеромонаха Сергија Ша-рак-Нинића, уредника овога листа. О сомборском збору пак доносимо на другом месту посебан опширнији извештај.

Према свему томе: по нашем знању одржа-

ни су до сада свештенички зборови свега у 22 протопресвитерата и то: у Архидијезеци — у карловачком, митровачком, вуковарском и земунском, дакле у свима; у бачкој епархији: у новосадском, жабаљском, сомборском и ст. бечејском; — у темишварској епархији: у темишварском, арадском, вел. кикиндском и вел. бечкеречком, — у вршачкој епархији: у вршачком, панчевачком и белоцркванском — и у горњо-карловачкој епархији: у будачком, петрињском, киринско-глинском, костајничком, кореничком, плашчанском и личком. — Нису одржани зборови још у пакрачкој и будимској епархији. Сви до сад одржани зборови изјаснише се за остварење свештеничког удружења — осим земунског и ст. бечејског, који се изјаснише у главном против удружења — али по свој прилици ваљда већ и пожа-лише, што тако учинише.

— (Богословско књижевно друштво „Слога“ у Карловцима) у својој VI. редовној скупштини за 1891-2 год. изабрало је нову управу, те је иста овако конституисана: Председник: Урош Марјановић, богослов III. год.; потпредседник: Иван Маширевић, богослов II. год.; перовођа I. Сава Војводић, богослов II. год.; перовођа II. Милош Челекетић, богослов I. год.; благајник: Љубомир Борота, богослов I. год.; књижничар: Жарко Радонић, богослов II. год. — Извештавајући вас о овоме, јесмо с' особитим пошто-вањем.

У Ср. Карловцима 8. (20.) јуна 1892.

Сава Војводић,

Перовођа.

Урош Марјановић,

Председник.

— (Књижевни одбор „Матице Српске“) имао је 18. (30.) јуна о. г. своју редовну седницу, у којој је урађено ово: Дело, које је стигло на расписану награду од непознатог писца: „Убијство у Павлици“, позоришна игра с певањем у 3 чина, а с мотом: „Иди мудро, не погини лудо“ — издано је на оцену члановима дру Милану Савићу и Јовану Грчићу. — На расписану награду поднесена приповетка од непознатог писца: „Тужни звуци“, с натписом: „Србијо, мајко!“ — издана је на оцену члановима дру М. Савићу и Сави Петровићу. — Чланак непознатог писца: „Идеализам, материјализам и нихилизам“ — предан је на пресуду члану дру Ђорђу Дери. — Издан је на оцену члану Сави Петровићу рукопис непознатог писца: „Муса Достојевскога и

муса Тургењева. Упоредна карактеристика.“ — Књижевна расправа дра Стевана Павловића: „Сима Милутиновић Сарајлија. Живот, радња и слика му“ — поверена је на оцену члану Сави Петровићу. — Драма из друштвеног живота, намењена „Летовису“, с натписом: „Јасмина и Ирена“ — издана је на пресуду члану Јовану Грчићу. — На основу оцене и препоруке Саве Петровића примљена је за „Летопис“ књижевна расправа: „И. С. Тургењев“, коју је написао професор Јован Максимовић, и писцу је одређена награда од 80 фор. из фонда накиног. — Позваће се Људевит Вуличевић у Напуљу, да пошаље за „Књиге за народ“ свој понуђени спис: „Три напасти“. — Дело грофа Л. Н. Толстоја у преводу Миловоја Максимовића с натписом: „Грчки учитељ Сократ“ — издаће се одбору за издавање „Књига за народ“ из задужбине Петра Коњевића. — Није се могла примити понуда, да „Матица“ на српском језику изда илустровано дело Лудовика Кубе: „На Сегне Ноће“, пошто нема за то одређеног фонда. — Узет је на знање извештај управног одбора, да је високо министарство просвете и црквених послова одобрило основно писмо за стипендијску закладу Гавре Романовића, те ће се у своје време расписати стечај на два стипендијска места, свако по 300 фор., и то: једно за живописце и вајаре, а друго за слушаоце економских, обртничких и трговачких школа. Првенство на те стипендије имаће ученици родом из Вуковара.

ЧИТУЉА.

— († Милош Јанковић) протојереј и парох ново-бечејски, преминуо је 25. маја т. ј. други дан Духова о. г. после мучног десетодневног боловања у 60-ој години живота свога.

Милош Јанковић родио се 1832 године у Ст. Кањижи у Бачкој од оца Димитрија пароха Ст. кањишког. — Гимназијске науке слушао је у Сегедину и Баји а богословију у Вршцу.

Године 1859. буде рукоположен за ђакона, а исте године и за пресвитера Епископом бачким Платоном Атанацковићем и придодат оцу своме за капелана. По кратком времену од Епископа послан буде у Јегру, да тамошњу правосл. општину послужи, где је 6 година провео, а где је уједно и правне науке слушао; за тим оде у Срем у Илок, доцније дође у Сомбор за ка-

тихету на вишој девојачкој школи, а за овим за пароха у Мишколц.

По прелазу у дијецезу темишварску, пробавивши кратко време у Меленци, буде изабран за пароха ново-бечејског 1885 год.; и тако све до смрти своје неуморно је радио у винограду господњем.

Приликом одржане епарх. екуштине у Темишвару, буде изабран за члана консисторије у духовни и администр. одсек. — Године 1890 буде тадашњим Епископом Георгијем Бранковићем за протојереја произведен, а год. 1891 Његовом Светошћу патријархом Георгијем као администр. темишварске дајецезе „надбедреником“ одликован.

Погреб му је био 26. маја о. г. На погреб искупило се свештенство из околних места, да последњу пошту ода своме врлом другу. Из Вел. Кикинде дође пречасни прота окружни Ђорђе Влаховић и Јован Новаковић; из Врањева: протојереј Милош Рајковић, Младен Боберић, Милош Влашкалић и ђакон Ђорђе Бартулов; из Меленаца: Милутин Думић, Божидар Милошевић, Јован Јовановић и ђакон Милош Милошев; из Кумана: Петар Предраговић и Стеван Мирковић. При погребу беше му као својта, из Ст. Бечеја: Александар Поповић; а из Башахида: Петар Перић, који не чинодјејствоваше.

У цркви, препуњеној народом без разлике вере и народности, свршило се свештеничко опело. На опелу опростио се са покојником окр. прота Ђорђе Влаховић. По опелу, и ако је време неугодно било, уз пратњу небројеног света, пријатеља и познаника покојникових, отпратисмо га вечној му кући, где бацисмо шаку земље на трошно тело његово и рекосмо: Бог да ти душу прости! Вечан ти спомен!

Р.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Богословско књижевно друштво „Слога“ у Срем. Карловцима примило је на дар од књижаре госп. Арсе Пајевића у Н. Саду разнијех књига у вриједности од 35 фор., а затијем у двије свеске — дивот-издања — „Српске илустроване новине“ од год. 1881, 1882. и 1883. у вриједности од 30 фор.

Племенитом дароватељу овијем изричемо највећу благодарност. Да би дао Бог, да би то послужило за углед свијем могућијем, на које је ово још младо и по средствима сиромашно друштво апеловало.

У Карловцима 12. јуна 1892.

Перовођа:
Сава Војводић.

Предејдник:
Урош Марјановић.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

О Г Л А С И.

Бр. Е. К. 290.
ex 1892.

СТЕЧАЈ.

80, 1—3

На парохију II. разр. Свиницу, у протопресвитерату петрињском, овим се расписује стечај. —

Интеркалар истјече задњим даном Јулија о. г. Рок пријавама до вел. Госпојине о. г.

Из сједнице Епарх. Консistorије, држане у Плашком, 18. Јуна 1892.

Епарх. консисторија горњо-карловачка.

Бр. Е. К. 300.
ex 1892.

СТЕЧАЈ.

81, 1—3

На парохију I. разр. у Кретињи, протопресвитерата будачкога, расписује се стечај.

Интеркалара нема.

Рок пријавама до вел. Госпојине о. г.

Из сједнице Епарх. Консistorије, држане у Плашком, 18. Јуна 1892.

Епарх. консисторија горњо-карловачка.

Бр. 917.
Е. К. 230. ex 1892.

СТЕЧАЈ.

82, 1—3

Овим се расписује стечај на упражњену парохију I. разреда у Сјеничаку, протопресвитерата глинеког.

Интеркалара нема.

Рок пријављивању до св. Илије некл.

Из сједнице Епарх. Консistorије, држане у Плашком, 4. Јуна 1892.

Епарх. консисторија горњо-карловачка.

ЕДИКТ.

83, 1—3

Михаило Нинковић из Старих Бановаца, који је незнано куда у свет отишао и супругу своју Еву злобно оставио — овим се позива, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новине, потписаној Консistorији или сам лично предстане, или место свога пребивања обзнани, пошто ће иначе против њега поведена бракоразводна парница и без њега окончана бити.

Из седнице Архид. Консistorије у Карловци 9. (21.) јуна 1892. држане.

Архидијецезална Консistorија.

О Г Л А С.

84, 1—2

Уљед закључка срп. цркв. општине Срп. Црњанске, а по одобрењу славне епарх. управе у Темишвару — расписује се овим „дражба на мањак“ ради чишћења целокупне позлате и св. икона, као и бојадисања целе св. цркве изнутра посном бојом и иконе да се измалају на зидовима; цео посао за чишћење икона и позлате, као и бојадисања цркве изнутра износи 1400 фор.

За оправу св. цркве споља и изнутра: зидарека, лимарска, столарска и гвожђарска радња износи 1187 фор. 84 новч.; укупно 2587 фор. 84 новч.

Услови су ови:

Сваки лиценциран дужан је 10% од горе изложене своте пре дражбе у име пишманлука положити. — Општина задржава себи право према подузимачу. Подузимач издаје Општини писмену јемчевину на 3 год. за обављени посао.

Ближа условља могу се код председништва срп. цркв. општине у Срп. Црњи видети свагда, као и на сами дан дражбе, која ће се одржати 5. јула по стар. кал. о. г. у 10 сахата пре подне.

У Срп. Црњи 17. јуна 1892. год.

Председништво.

Бр. 14.
1892.

СТЕЧАЈ.

73, 2—2

На овдашњој срп. прав. вјероиспов. основној 4-поразредној школи, има се мјесто српског народног учитеља са годишњом плаћом од 400 фор. и 100 фор. станарине попунити.

Са школеком службом обвезан је појање и црквено правило, као и учење појања ђака овд. српске школе и више пучке школе предавати, те пероводство и рачуноводство ове обштине водити.

Осим одређене плаће имаде обичајне пристојбе код спровода, водица и т. д.

Испитани и оспособљени учитељи имаду своје молбе до 30. јула т. г. по рим. са прилозима председништву ове обштине поднети, а наступ службе почима већ 10. августа т. год. по рим.

У Костајници 6. јунија 1892

Срп. прав. цркв. обштина.

Перо Трифић,
председник.

СТЕЧАЈ.

66, 3—3

Овим се расписује стечај на срп. вероисповедној основној упражњеној школи у Нађали (Тем. Вармеђи). Рок стечаја до 12. јулија, а избор 20. јулија о св. Илији.

Плата је следећа: 260. фор. у гот. новцу, 31. хектолит. и 31. литру пшенице у нарави, 40. фор. у име огрева. Пристојан стан с баштом од 1/2 ланца и у пољу 1/2 ланца баште.

Дужност је учитељу десну Певницу држати, и све школском уредбом прописане предмете у школи предавати, — и пероводство водити.

Молбенице имају се упутити месном школском одбору. Первенство ће имати који се лично представи.

Из седнице цркв. школског одбора држане у Нађали 31. Маја 1892.

Павле Ристич,
перовођа.

Вељко Аничкић,
председник шк. одбора.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Бр. 389. ex 892.
К. 309.

ЕДИКТ.

71, 3-3

На бракоразводну тужбу Софије Рајковић рођ. Николић из Арада против супруга јој Димитрија Рајковића, који је у свет отишао, те је садашње место пребивања његовог непознато, — овим се речени Димитрије Рајковић позива, да у року од 60 дана, рачунајући од првог уврштења овог едикта у новинама, или лично консисторији овој предстане, или место свога пребивања пријави, јер ће се иначе против њега подигнута бракоразводна парница и без његовог учешћа по постојећим законима решити. —

Из седнице конс. држане у Темишвару 18. (30.) маја 1892. год

Консисторија епархије темишварске.

СТЕЧАЈ.

68, 3-3

На установљено место забавиље овим се расписује стечај. Плата је забавиље: 300 фор. са петогодишњом повишицом од 10%, слободан стан и огрев. Изабрана забавиља дужна је за годину дана прописани испит забавиље положити.

Рок стечају траје до 11. (23.) јула т. г.

У Кумани 30. маја 1892. год.

Школеки одбор.

ЕДИКТ.

62, 3-3

Анђелија рођ. Теодоровић супруга Љубомира Бошњачког из Сибача, која је незнано куда у свет отишла, овим се позива, да у року од 6 месеци рачунајући од првог уврштења едикта овог у новине, потписаној Консисторији или сама лично предстане или место свога пребивања обзнани, пошто ће иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончана бити.

Из седнице Архид. Консисторије у Карловци 12. (24.) маја 1892 држане.

Архидијецезална Консисторија.

СТЕЧАЈ.

67, 3-3

На фењској срп. основној мешовитој школи има се попунити стално учитељско место, са којим је скопчана следећа плата: 300 фор. а. в. у готовом новцу, која ће се квартално учитељу исплаћивати, за тим 2 ланца ораће земље, на коју учитељ порцију плаћа, у име паушала 6 фор., у име огрева 2 хвата тврдих дрва и сламе колико треба, од погребга где позван буде 1 фор. — стан у нарави са баштом у новосазиданој школи.

Учитељ је дужан све законом прописане предмете предавати, децу у појању поучавати, у цркви за десном певницом појати и перовођеке дужности бесплатно вршити.

Компетенти имају доказати, да су православни Срби, способни учитељи и да су испит из мађарског језика положили. Новоизабрани учитељ наступиће своје звање почетком идуће школ. године 1. септембра.

Рок стечају Петровдан, ког ће се дана избор обавити.

Из редовне седнице срп. прав. школе. одбора, држане у Фењи 2. (4.) маја 1892.

Михаило Сиротан,
председник.

Самуило Поповић,
јеромонах и администратор па-
рохије, привремени учитељ
као перовођа.

СТЕЧАЈ.

76, 2-3

На упражњено учитељско место у Срп. Кларији отвара се стечај, са платом од 300 фор. а. вред. у новцу, 5 ланца ораће земље, на коју учитељ порез и друге пристojбе плаћа, (или место речене земље 100 фор. у готовом новцу) 6 метара тврдих дрва, сламе за огрев школе и учитеља по потреби, 30 фор. за држање повторне школе, 20 фор. за перовођество, од већег погребга, где позван буде 1 фор., од малог 50 новч., слободан стан од две собе, кухиње, штале и вртом.

Изабраном учитељу спада у дужност школ. уредбом прописане науке предавати, у св. цркви за певницом појати, школ. децу у цркви појању обучавати, и перо у седницама водити. Оспособљени који имају исказати, да су учитељску школу у Сомбору свршили, и испит из мађарског језика положили, нека изволе своје добро снабдевене молбенице са сведоџбама најдуже до 15. јула т. г. овоместном школ. одбору послати. Који се лично представе имају првенство.

Из седнице цркв. школ. одбора у Срп. Кларији држане 7. јуна 1892.

Школеки одбор.

СТЕЧАЈ.

78, 2-3

Ради сталног попуњења једног упражњеног учитељског места у општини Турији, овим се отвара стечај.

Плата је учитељска годишње 600 фор. — у рачунавајући у иету и наплату за пофторну школу и учитељски огрев, — уз то 60 фор. у име грејања и чишћења школе, 10 фор. шк. паушала и уживање слободног стана са баштом, која се покрај истог налази.

Изабрани дужан ће бити у додељеним му разредима, децу у свима школском уредбом прописаним предметима обучавати, пофторну школу држати и у цркви при сваком богослужењу за певницом са осталим учитељима на изменце појати, због чега се и захтева, да је дотични врло добар певац.

Који би од молитеља ово место добити желео, има се по закључку шк. одбора овој општини лично преставити и у цркви појати.

Рок стечају траје до 31. јула т. г.

Добро снабдевене, и црквеној општини упућене молбенице, имају се до поменутог рока потписаном шк. одбору поднети.

Из редовне седнице шк. одбора у Турији 4. Јуна 1892. год. држане.

Авакум Травањ,
перовођа.

Кузман Медурић,
председник школ. одбора.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 69, 3—3

На основу скупштинског закључка српске правосл. цркв. шк. општине ађанске, а услед одобрења сл. епарх. управе у Новоме Саду — расписује се овим дражба на мањак ради чишћења целокупне позлате и светих икона (а евентуално и оправљања истих), као и бојадисања целе овдашње српско-прав. св. цркве изнутра масном бојом (уметничко-пластичком имитацијом).

По зготовљеном предрачуну износи:

а) цео посао за чишћење икона и позлате	860 фор. а. вр.
б) бојадисање цркве изнутра масном бојом	325 " " "
Укупно 1185 фор. а. вр.	

Услови су ови:

Сваки је лицитанат дужан 10% од горе изложене своте пре дражбе у име лишманлука положити.

Општина задржава себи празо поверења према подузимачу. — Подузимач издаје општини писмену јемчевину на 3 године дана за обављени посао.

Ближа условља могу се код председништва срп. цркв. општине у Ади видети свагда, као и на сами дан дражбе, која ће се одржати дана 29. јуна (11. јула) о. г. у 3 сахата после подне у дому цркв. општине. —

У Ади 1. јуна 1892.

Одбор.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 79, 2—2

На основу закључка црквене општине Горњо-Ковилске овим се расписује минуендо дражба ради оправке цркве, која ће се држати дана 5. (17.) јула о. г. у 2 сахата по подне.

Прорачун износи 1859 фор. авр.

Сваки лицитант има пре дражбе 10% пишманлука положити.

Близи дражбени услови могу се код председништва црквене општине видети

У Гор. Ковиљу 10 јуна 1892.

Председништво.

К. бр. 310.
1892.

ЕДИКТ. 72, 3—3

У брачном спору Јосифа Јаникијевића против супруге му Ане рођ. Радешић, која је у свет отишла, те је садашње место њеног пребивања непознато, — овим се речена Ана позива, да у року од 60 дана рачунајући од првог уврштења овог едикта у новинама, консисторији овој или лично предстане, или место свога пребивања пријави, пошто ће у противном случају овај брачни спор и без њеног учешћа по постојећим законима окончан бити. —

Из конз. седнице држане у Темишвару 18. (30.) маја 1892. год.

Консисторија епархије темишварске.

СТЕЧАЈ. 70, 3—3

На упражњено учитељско место при српској вероисповедној школи у Будимпешти, Табану (Будиму).

Годишња плата је 600 фор. из црквено-општинске благајне, која се месечно у напред издаје. Осим тога слободан стан са 2 собе и кујном, и 2 хвата тврдих дрва за огрев, и у колико би за скупштинског и одборскога перовођу биран био, награда од 100 фор.

У дужност спада учитељу осим предавања школском уредбом прописаних предмета у свакидашњој школи, и појања у цркви а по потреби и ван цркве, још и прилежно обучавање деце у црквеном појању.

Компетовати могу само оспособљени учитељи, који су из мађарског језика испит положили.

Рок стечају траје до 20. јула (1. августа) 1892. Молбенице са сведоџбама о оспособљењу, досадашњем учитељском службовању, здравственом стању и морално-религиозном владању имају се на потписани црквено-школски одбор упутити.

Из седнице школског одбора у Будиму 1. (13.) јунија држане.

Председништво школског одбора.

СТЕЧАЈ. 77, 2—3

Услед велеуваженог налога сл. Епарх. школског одбора у Н. Саду бр. 26/5 из седнице одржане дана 26. фебруара 1892. — школски одбор срп. правосл. цркв. школ. општине у Мартоношу из своје редовне седнице одржане дана 11. јуна 1892 год. овим расписује стечај за учитељицу на овоместној женској четвороразредној школи.

Годишња је плата учитељици: 210 фор. у готовом новцу, коју месечно прима у напред.

16 ланаца ораће земље по 2200[□], на коју општина порез и еквивалент плаћа.

70 фор. награде за станарину годишње.

36 фор. у име 2^о тврдих дрва.

30 фор. у име 300 снопова трске.

Ово напред означено прима из мест. политичне благајне.

40 фор. у име држања повторне школе, што прима два пут из црквене благајне. —

Дужности учитељице:

Изабрана учитељица дужна је, све на основу школског наставног плана одређене предмете деци предавати и прилежно с децом св. богослужења похађати.

Оспособљене учитељице, које желе ово место заузети, дужне су поред молбенице поднети сведочанство о учитељској способности као и о способности предавања на мађарском језику потребних предмета.

Молбенице са биљеговином и потребним сведоџбама шаљу се на председништво школског одбора у Мартоношу.

Рок овог стечаја траје до Преображења о. г. У Мартоношу 15. јуна 1892. год.

Тоша Петаковић,

перовођа школ. одбора.

Влајко Еремић

председник шк. одбора

ПРЕТПЛАТНИ ПОЗИВ

НА КЊИГУ

ТУМАЧЕЊЕ ЈЕВАНЂЕЉА

СА БЕСЕДАМА

(ДРУГО ПОПРАВЉЕНО И УВЕЋАНО ИЗДАЊЕ)

ПО НАЈПРИЗНАТИЈИМ РУСКИМ И ГРЧКИМ ПИСЦИМА
ОД

АРХИМАНДРИТА ФИРМИЛИЈАНА.

Наш раденик на пољу црквене књижевности, г. Архимандрит Фирмилијан, поодавна је умољаван од многих свештеника и других пријатеља, да прештампа своје књиге Тумачења Јеванђеља са беседама, које се још од пре неколико година не могу нигде да добију.

Г. Фирмилијан пошто је учинио неке измене и допунио прво издање својих Тумачења Јеванђеља поверио је нама издавање овога важног и корисног дела, које смо већ дали у штампу.

Прво издање Тумачења Јеванђеља имало је две књиге, а ово друго писац је поделио на три књиге, које ће имати оваку садржину:

ПРВА КЊИГА.

ТУМАЧЕЊЕ ЈЕВАНЂЕЉА

СА БЕСЕДАМА.

1. Предговор на прво издање.
2. Предговор на друго издање.
3. Приступ:

I.

Важније појединости о Св. Јеванђељу.

1. Начин писања у апостолека времена. 2. Подела текста на главе по Амонијевој системи. 3. Евсевијеви канони. 4. Евталијеви стихови. 5. Неповређеност Јеванђеља. 6. Важнији кодекси. 7. Најстарији преводи. 9. Одломци списа старих писаца. 9. Канони или каталози из времена II.—IV. в. 10. Способност јеванђелиста као достоверних писаца. 11. Искреност Јеванђелиста. 12. Апокрифична Јеванђеља. 13. Богодуховеност. 14. Биографија јеванђелиста. 15. Кратка биографија 70 Спаситељевих ученика. 16. Монете које се у Јеванђељу помињу. 17. Вредност монета за време Римљана. 18. Јеврејска хронологија и празници. 19. Хронолошка таблица догађаја од Христовог рођења до краја I-ог века.

II.

Свештена Географија.

Увод. 1. Едем и Наид. 2. Подела земље међу Нојевим синовима. 3. Палестина. 4. Топографски опис Палестине (брда, долине и поља, пустиње, језера и мора, реке и потоци). 5. Политички опис Палестине (први њени обитавци, деоба Ханана: по доласку Израилљана, после деобе царства и за време Римљана). 6. Переја. 7. Галилеја. 8. Самарија. 9. Јудеја. 10. Филистимија. 11. Финикија. 12. Ерменска. 13. Мидија. 14. Елам. 15. Персија. 16. Вавилонија. 17. Асирија. 18. Месопотамија. 19. Мала Азија. 20. Сирија. 21. Аранска. 22. Египат. 23. Етиопија. 24. Северна Африка.

4. Речник и тумачење страних речи у Н. Завету.
5. Недеље св. великог поста.
6. Недеље по васкрсењу Христовом.
7. Надгробна слова.

ДРУГА КЊИГА.

ТУМАЧЕЊЕ ЈЕВАНЂЕЉА

СА БЕСЕДАМА.

На све Недеље по Св. Тројици — до I-ве Недеље вел. поста.

ТРЕЋА КЊИГА.

ТУМАЧЕЊЕ ЈЕВАНЂЕЉА

СА БЕСЕДАМА.

- I. На све велике празнике: а) Христове празнике, б) Богородичне празнике.
- II. На све светитељске (средње) празнике.

Све три књиге изиће преко 60 штампаних табака на вел. осмини. Слог цисцера а артија сатинирана. Цена је за све три књиге 10 динара или 5 форината. Претплата се прима само за цело дело а може се дати и у два пута и траје до 15. Августа, кад ће и прва књига бити готова. Претплату примамо само ми и књижара Валожића, у Београду. За ученике богословије цена је за све три књиге 9 дин. или 4-50 фор.

Молимо г. г. Протојереје, старешине Манастирске, свештенике и учитеље да се потруде око скупљања претплатника.

У Београду 15. Маја 1892 год.

Витомир Марковић и Павловић,

кројачи цркв. и свештеничког одела.

75, 2—2

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији Браће М. Поповића на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.

Издање српске књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Новоме Саду.